

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 131/2021 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet, kulturutskottet och ekonomiutskottet för utlåtande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- åtgärdsmotion AM 41/2021 rd Kai Mykkänen saml m.fl. Åtgärdsmotion om att införa ett coronaintyg

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- kulturutskottet KuUU 15/2021 rd
- ekonomiutskottet EkUU 29/2021 rd
- grundlagsutskottet GrUU 35/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- jurist Mirka-Tuulia Kuoksa, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Maija Neva, social- och hälsovårdsministeriet
- avdelningschef Taneli Puumalainen, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Kirsi Ruuhonen, social- och hälsovårdsministeriet
- överläkare Paula Tiittala, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Joni Komulainen, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Heini Färkkilä, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Mira Turpeinen, justitieministeriet
- regeringsråd Joni Hiitola, undervisnings- och kulturministeriet
- regeringsråd Liisa Huhtala, arbets- och näringsministeriet
- barnombudsman Elina Pekkarinen, Barnombudsmannens byrå

Betänkande ShUB 25/2021 rd

- biträdande dataombudsman Heljä-Tuulia Pihamaa, Dataombudsmannens byrå
- överinspektör Outi Leinonen, Gränsbevakningsväsendet
- överinspektör Oona Mölsä, Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- professor Olli Vapalahti, Helsingfors universitet
- sektionschef, överläkare Maija Kaukonen, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet
- direktör Mika Salminen, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- överläkare, linjedirektör, infektionssjukdomar Asko Järvinen, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- kontaktchef för coronaberedningen Hanna Laine, Helsingfors stad
- chefsöverläkare Jukka Mattila, Lapplands sjukvårdsdistrikt
- chefsläkare Jukka Ronkainen, Torneå stad
- överläkare Jutta Peltoniemi, Åbo stad
- överläkare Kirsi Valtonen, Vanda stad
- stadsdirektör Ritva Viljanen, Vanda stad
- direktör för samhällskontakter Sami Lahdensuo, Finnair Abp
- verkställande direktör Sanna Kärkkäinen, Rovaniemen Matkailu- ja Markkinointi Oy, Visit Rovaniemi
- generalsekreterare Rosa Meriläinen, Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf
- verkställande direktör Liisa Ansala, Lapplands handelskammare
- verkställande direktör Timo Lappi, Turism- och Restaurangförbundet rf
- jurist Mirkka Kivilehto, Suomen Muusikkojen Liitto ry
- verkställande direktör Miika Huttunen, Slush
- vice verkställande direktör Hans Ahlström, Rederierna i Finland rf
- direktör Kati Kuusisto, Tapahtumateollisuus ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- kommunikationsministeriet
- Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
- Tullen
- biträdande professor Tarja Sironen, Helsingfors universitet
- professor Seppo Parkkila, Tammerfors universitet
- professor Risto Roine, Åbo universitet
- Folkpensionsanstalten
- Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet
- Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- Finlands Kommunförbund
- Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt
- Ålands landskapsregering
- Finavia Abp
- Suomen kunto- ja terveystoimintakeskus yhdistys SKY ry
- Finlands näringsliv rf
- LiveFIN rf
- Messu- ja tapahtumajärjestäjät ry
- Music Finland ry

Betänkande ShUB 25/2021 rd

- Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf
- Finlands Filmkammare rf
- Finlands Skådespelarförbund
- Finlands Olympiska Kommitté rf
- Finlands Innebandyförbund rf
- Finlands Teatrar rf
- Företagarna i Finland rf.

Inget yttrande av

- Södra Karelen social- och hälsovårdsdistrikt.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om smittsamma sjukdomar ändras så att giltighetstiden för de temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som syftar till att förhindra spridning av utländsk covid-19-smitta i Finland förlängs från den 15 oktober till och med den 31 december 2021. Det föreslås att av personer som anländer till Finland krävs ett pålitligt intyg över att personen antingen har haft sjukdomen covid-19 under de sex senaste månaderna, har fått en godkänd vaccinationsserie mot covid-19 eller har genomgått ett tillförlitligt covid-19-test med negativt resultat före ankomsten till Finland. Alternativt ska den som anländer till Finland genomgå ett covid-19-test efter ankomsten till Finland och ett andra test inom 72—120 timmar. Lagen avses också få en bestämmelse om en skyldighet för staten att ersätta kommuners och samkommuners kostnader för kontroll av intyg och covid-19-testning.

I propositionen föreslås det också bestämmelser om nationell tillämpning av EU:s digitala covid-intyg. Som ett alternativ till gällande skyldigheter och begränsningar som meddelas genom myndighetsbeslut för att begränsa spridningen av coronaepidemin föreslås det att en verksamhetsutövare under vissa förutsättningar ska få kräva att de som deltar i en offentlig tillställning eller söker utrymmen för kunder eller deltagare visar upp ett covidintyg.

Det föreslås att covidintyg ska kunna krävas bland annat på följande platser: restauranger och nattklubbar samt offentliga tillställningar, gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion, simhallar och badinrättningar, dansplatser och utrymmen som används för hobbyverksamhet, nöjes- och temaparker, utrymmen inomhus vid djurparker, inomhuslekparker och inomhuslekplatser samt museer, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.

Dessutom föreskrivs det om behandling av personuppgifter i samband med intyget samt görs preciseringar i bestämmelserna om myndighetstillsyn till följd av de nya bestämmelserna. Propositionen har samband med fjärde tilläggsbudgetpropositionen för 2021.

I propositionen föreslås det också att kompletterande bestämmelser om handräckning för Tullens del fogas till lagen om smittsamma sjukdomar.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Avsikten är att bestämmelserna i lagen om nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg ska träda i kraft så snart som möjligt, och bestämmelserna om förutsättningar för inresa i landet samt Tullen den 16 oktober 2021. De temporära bestämmelserna om inresa och covidintyg är avsedda att vara i kraft till och med den 31 december 2021.

Åtgärdsmotionen

AM 41/2021 rd. I åtgärdsmotionen föreslås det att regeringen omedelbart vidtar behövliga åtgärder för att ett covidintyg som möjliggör ett snabbare öppnande av samhället ska tas i bruk i Finland.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Syftet med propositionen är i synnerhet att skydda den grundlagsstadgade rätten till hälsa och liv genom att förhindra smitta, främja befolkningens hälsa och trygga vars och ens rätt till en sund miljö.

I propositionen ingår två regleringshelheter. Det föreslås att temporära bestämmelser om den nationella användningen av EU:s digitala covidintyg fogas till lagen om smittsamma sjukdomar. Syftet med bestämmelserna om covidintyg är att möjliggöra en trygg användning av tjänsterna och på så sätt främja näringsfriheten och de kulturella rättigheterna genom att öppna upp samhällets funktioner och hålla dem öppna som ett alternativ till strängare begränsningar. Enligt propositionen ska covidintyget kunna krävas bland annat på offentliga tillställningar, i lokaler inomhus som används för idrott eller motion, lokaler som används för hobbyverksamhet, inomhuslekplatser och på museer, i utställningslokaler och andra liknande lokaler för kultur.

Vidare föreslås det att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om hälsosäkerhet vid inresa till landet förlängs med vissa ändringar. Ett syfte med bestämmelserna till denna del är att minska spridningen av covid-19-smitta via trafiken över Finlands gränser samt att förhindra att nya mutationer av covid-19-viruset sprids i Finland.

De ändringar som föreslås i propositionen är i huvudsak tidsbegränsade (med undantag av bestämmelserna om handräckning), och meningen är att den temporära regleringen ska gälla till den 31 december 2021.

Social- och hälsovårdsutskottet anser att propositionens syften är motiverade och välkomna. Enligt utskottet erbjuder införandet av covidintyg en riskhanteringsmetod som är alternativ till begränsningar men som möjliggör omfattande verksamhet, om det i framtiden visar sig vara nödvändigt med begränsningar. Utskottet anser också att de föreslagna inresebegränsningarna är motiverade, eftersom vaccinationstäckningen hos Finlands befolkning fortfarande är för låg för att ge flockimmunitet, i synnerhet mot de muterade virusvarianter som sprids effektivare.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Bestämmelserna om ett covidintyg

Lagen om smittsamma sjukdomar föreslås temporärt få en ny 58 i § om nationell tillämpning av covidintyg. Bestämmelsen ger verksamhetsutövarna möjlighet att ordna sin verksamhet hälsosäkert genom att kräva att kunder och de som deltar i verksamhet visar upp covidintyg, i stället för att verksamhetsutövarna skulle vara tvungna att följa restriktionerna i de beslut som den kommunala myndigheten med ansvar för bekämpning av smittsamma sjukdomar eller regionalförvaltningsverket fattar på grundval av 58 eller 58 d § eller de ålägganden som statsrådet meddelar med stöd av 58 a § 2 och 3 mom.

Genom covidintyget visar den som deltar i en verksamhet eller en tillställning som avses i bestämmelsen att han eller hon har fått en fullständig vaccinationsserie enligt 16 g § i lagen om smittsamma sjukdomar minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har haft covid-19 högst sex månader tidigare.

Enligt förslaget är det frivilligt för verksamhetsutövaren att införa krav på att visa upp covidintyg (s. 22 och 38). Det handlar alltså om en möjlighet, inte en förpliktelse. Om en eventarrangör inte inför ett krav på covidintyg, ska arrangören iaktta gällande restriktioner.

Utskottet anser att bestämmelserna om covidintyg är viktiga. Med hjälp av intyget är det möjligt att under restriktionernas giltighetstid hålla igång samhällets olika funktioner. Enligt utskottet har möjliggörandet av olika evenemang och tjänster som hänför sig till konst, kultur och idrott samt annan hobby- och fritidsverksamhet en väsentlig betydelse för befolkningens hälsa och välfärd. Regleringen tryggar också bättre än i dag både kontinuiteten i arbetet och välfärden för dem som arbetar med funktioner som omfattas av restriktioner.

Barnens ställning i förhållande till covidintyget

Enligt propositionen får en verksamhetsutövare, när covidintyg tillämpas, förutsätta att kunder eller deltagare i verksamheten som är 12 år eller äldre visar upp ett intyg (58 i § 1 mom.). I propositionsmotiven (s. 49) sägs det att en verksamhetsutövare som har infört skyldigheten att visa upp intyg inte längre får ge tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet för en kund eller deltagare utan intyg, med undantag för barn under 12 år som inte omfattas av skyldigheten att visa upp intyg.

Grundlagsutskottet anser (stycke 25) att regleringen med beaktande av de epidemiologiska motiveringar som lagts fram för den på ett jämlikt sätt bör trygga möjligheterna för personer under 16 år att delta i verksamhet som ordnas i de lokaler som avses i 58 i § 2 mom. Regleringen måste ändras i detta avseende. Enligt grundlagsutskottet kan social- och hälsovårdsutskottet ändra regleringen till exempel genom att höja den åldersgräns som föreskrivs i 58 i § 1 mom. från 12 till 16 år. Enligt grundlagsutskottet ska det åtminstone ses till att minderåriga som omfattas av skyldigheten att visa upp ett covidintyg enligt bestämmelserna garanteras möjlighet till ett avgiftsfritt covidtest för att därigenom kunna få ett intyg. Utskottet betonar också vikten av att testerna de facto är tillgängliga.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Också kulturutskottet (s. 4) föreslår att social- och hälsovårdsutskottet överväger att höja åldersgränsen för covidintyg till 16 år. Även ekonomiutskottet (s. 3) ansåg att asymmetrin när det gäller åldersgränsen för covidintyg och inreseregleringen är ett problem.

Social- och hälsovårdsutskottet betonar barnens rätt till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Kravet på ett covidintyg för barn över 12 år kan i praktiken medföra betydande faktiska hinder för barns hobbyverksamhet och rekreation. Många 12-åringar har ännu inte nödvändigtvis en smidig möjlighet att identifiera sig elektroniskt på det sätt som ett covidintyg förutsätter. Utskottet föreslår att åldersgränsen enligt 58 i § 1 mom. höjs till 16 år. Utskottet påpekar dock att ett elektroniskt id-kort medför kostnader för unga personer och deras familjer och att det tar lång tid att få id-kort via polisens tillståndstjänst. Dessutom kräver användningen av ett elektroniskt id-kort för identifiering en dator och en läsapparat.

För att säkerställa att minderåriga som omfattas av skyldigheten att visa upp ett covidintyg har en faktisk möjlighet till covidtest för att få intyget föreslår utskottet en ny 58 k §. I den paragrafen föreskrivs det att kommunen för barn i åldern 16 och 17 år som bor i kommunen och som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 f § 1 mom., avgiftsfritt ska ordna den covid-19-testning som behövs för att få det covidintyg som avses i 58 i § 1 mom.

Utskottet noterar att den ändring som gäller en höjning av åldersgränsen utvidgar den grupp som får tillträde till olika evenemang utan vaccination. Utskottet anser dock att detta är en nödvändig ändring med anledning av grundlagsutskottets utlåtande. Utskottet framhåller emellertid vaccinationstäckningens betydelse vid bekämpningen av epidemin och betonar vikten av att prioritera alla åtgärder som ökar den. Trots att barn och unga mycket sällan insjuknar i den allvarliga formen av covid-19, är långvarig covid-19 en ny utmaning för den medicinska forskningen och hälso- och sjukvården, och kunskapen om den ökar i och med forskningen. Även ur detta perspektiv anser utskottet att åtgärder som ökar vaccinationstäckningen är viktiga.

Hälsomässigt hinder för vaccination

EU-förordningen 953/2021 om EU:s covidintyg känner inte till något alternativt intyg för personer som av medicinska skäl inte kan få vaccin mot covid-19. Utgångspunkten för EU-förordningen är enligt social- och hälsovårdsministeriet att man genom de tre alternativa intyg som avses i förordningen (vaccineringsintyg, intyg över negativt test, intyg över att man haft sjukdomen) kan garantera medborgarnas jämlikhet också i situationer där en person av någon anledning inte kan få vaccin.

Enligt en utredning till social- och hälsovårdsutskottet beror mindre än en procent av de ovaccinerade fallen på medicinska orsaker, även om andelen kan variera mellan olika åldersgrupper. Det handlar således om en till antalet mycket liten grupp människor, men utskottet anser trots det att det är viktigt att också trygga deras faktiska möjligheter till covidintyg. Utskottet föreslår att det i den ovannämnda nya 58 k § på motsvarande sätt som i fråga om 16- och 17-åringar föreskrivs om rätten till ett avgiftsfritt covid-19-test.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Undantag från en full vaccinationsserie

Antalet vaccindoser i vaccinationsserien anges i den produktresumé för vaccinet som godkänts av myndigheten för läkemedelsövervakning (Europeiska läkemedelsmyndigheten, EMA). För närvarande består vaccinationsserierna för alla covid-19-vaccin som används i Finland av två doser. De nationella myndigheterna får utfärda rekommendationer om användning av vacciner som avviker från produktresumén. Institutet för hälsa och välfärd rekommenderar för närvarande att endast en dos coronavaccin kan ges i stället för två till dem som har haft covid-19 som bekräftats genom PCR-test. Om den som fått en dos vaccin insjuknar i covid-19 efter att ha fått vaccinet, finns det inte längre något behov av att ge en andra dos.

Utskottet anser att det med tanke på bestämmelserna om covidintyget och dess funktion är en brist att det för närvarande inte på Mina Kanta-sidor finns något intyg om full vaccinserie för personer som har haft covid-19 och därför endast fått en del av vaccindoserna i vaccinationsserien. Enligt inkommen utredning är en modell där en person som haft covid-19 för mindre än sex månader sedan och fått en vaccindos skulle få ett godkänt covidintyg möjlig, men den kräver ett datatekniskt utvecklingsarbete som det är utmanande att få klart inom giltighetstiden för regeringens proposition. Utskottet betonar betydelsen av detta utvecklingsarbete och påskyndar det. *(Utskottets förslag till uttalande)*

Personer som reser till Finland från länder utanför EU

Den föreslagna lagstiftningen innebär att ett nationellt covidintyg bara avser EU:s digitala intyg. Enligt ekonomiutskottet (s. 4) är det viktigt att social- och hälsovårdsutskottet i sitt betänkande, analogt med 16 g §, preciserar att förfarandet enligt 58 i § kan tillämpas också när intyget är något annat än explicit EU:s digitala intyg.

Enligt den utredning som social- och hälsovårdsutskottet fått kan digitala vaccinationsintyg för personer som fått covid-19-vaccinationer utanför Finland läsas i ett läsprogram som godkänts av Institutet för hälsa och välfärd, om EU har slutit ett avtal om kompatibilitet för digitala covid-19-intyg med tredjelandet i fråga. Det är inte tekniskt möjligt att med Institutet för hälsa och välfärds läsarprogram läsa digitala covidintyg från länder som inte hör till EU, eftersom dessa intyg inte innehåller någon QR-kod enligt EU-definitionerna som skulle göra det möjligt att använda de digitala signeringscertifikat som utfärdas av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Det är i praktiken svårt att kontrollera covid-19-intyg som utfärdats i länder utanför EU utan läsarapplikation, eftersom det kräver att kontrollanten behärskar något annat språk än finska eller svenska, bedömer intygens riktighet och har kännedom om de godtagbara vaccinpreparaten och antalet doser i dessa vaccinationsserier. Det finns en risk för att det uppstår oenhetliga tolkningar och att personer behandlas på ett oenhetligt sätt, och risken för missbruk ökar. Då blir också inträdet till evenemangen långsammare, och behovet av extra personal ökar.

Enligt inkommen utredning kunde det i sig vara möjligt att de som kommer till landet får ett intyg från hälsovårds- och handräckningsmyndigheterna vid gränsövergångsställena, efter att dessa först har bedömt innehållet i ett covid-19-intyg som utfärdats av ett tredjeland. Detta skulle intyga att villkoren för inresa är uppfyllda.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Utskottet beklagar att regeringens proposition inte gör det möjligt för personer som kommer från länder utanför EU att delta i evenemang som covidintyget ger rätt att få tillträde till, om EU inte har avtalat om kompatibilitet för digitala covid-19-intyg med landet i fråga. Om en person på ett hälsosäkert sätt får komma in i landet med intyg enligt lagen om smittsamma sjukdomar, finns det enligt utskottet med avseende på bekämpningen av epidemin inget hinder för att han eller hon får besöka sådana evenemang och utrymmen som covidintyget ger tillträde till. Utskottet anser att statsrådet utan dröjsmål bör bereda ändringar i lagstiftningen och tekniska lösningar som ger sådana personer från länder utanför EU som vid inresan visat upp ett hälsointyg tillträde till evenemang och utrymmen på samma sätt som ett covidintyg, om giltighetstiden för bestämmelserna om covidintyg förlängs.

Utskottet konstaterar dock att personer som kommer från länder utanför EU i fall där det saknas interoperabilitet med EU:s digitala covidintyg har möjlighet att i Finland på egen bekostnad söka sig till ett covid-19-test som ordnas av den privata hälso- och sjukvården. Resultaten av testerna registreras i Mina Kanta-tjänsten, där de kan sökas på EU:s covidtestintyg i Mina Kanta-tjänsten. Om personen inte har möjlighet att använda Mina Kanta-tjänsten, kan EU-covidtestintyget skrivas ut till exempel av den privata tjänsteproducent inom hälso- och sjukvården som ordnat testet, i mån av möjlighet till och med på mobila testningsställen. Överföringen av testresultaten till Mina Kanta-tjänsten kan fördröjas beroende på hälso- och sjukvårdens patientdatasystem.

Om arrangörerna, särskilt arrangörerna av större evenemang, så önskar kunde de, enligt vad social- och hälsovårdsministeriet uppger, också exempelvis i samband med ett evenemang organisera snabbtestning som bygger på antigen testning och som utförs av ett auktoriserat laboratorium. Deltagare som inte har ett godtagbart covidintyg kunde testas och uppgifterna registreras i informationssystemet till exempel vid en mobil enhet i närheten av den plats där tillställningen ordnas. Kunden kunde av en testorganisatör med direkt dataförbindelse få en utskrift av EU:s digitala covidintyg över ett negativt testresultat och med utskriften delta i evenemanget.

Bestämmelserna om inresa i landet

I propositionen föreslås det att lagen om smittsamma sjukdomar ändras så att giltighetstiden för de temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som syftar till att förhindra spridning av utländsk covid-19-smitta i Finland förlängs till den 31 december 2021. De föreslagna 16 a—g § om skyldigheten att vid inresa visa upp ett intyg över genomgången covid-19 och skyldigheten att delta i ett covid-19-test motsvarar de gällande bestämmelserna, med undantag för vissa preciseringsändringar.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att det epidemiologiska läget enligt sakkunnigyttrandet har förändrats avsevärt, både i Finland och i Europa. I en stor del av EU-länderna har antalet fall minskat efter sommaren. Ännu viktigare är det att både sjukhusbelastningen och dödligheten hållits på en betydligt lägre nivå än tidigare. Vaccinationstäckningen i hela EU är nästan 72 procent, och i många länder är den redan över 80 procent. I några länder har täckningen förblivit låg.

Epidemiläget i Finland försämrades dock i början av oktober 2021. Antalet nya infektioner har ökat sedan mitten av september, trots att en mindre andel av infektionerna upptäcks än tidigare. Infektionerna sprider sig i synnerhet bland den icke vaccinerade befolkningen.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Grundlagsutskottet påpekar (s. 8) att bedömningsläget nu delvis avviker avsevärt från det läge i juni 2021 där utskottet bedömde den gällande lagstiftningen. Då ansågs det i propositionen att den risk som den gränsöverskridande persontrafiken medför för att epidemin accelererar och nya muterade virusstammar sprids var betydande. Incidensen av covid-19 var visserligen låg och antalet virusvarianter litet, men en del av befolkningen var fortfarande utan det skydd som genomgången sjukdom eller vaccinering medför. Sedermera har vaccinationstäckningen ökat avsevärt och epidemiläget har också förändrats avsevärt. Enligt grundlagsutskottet finns det dock fortfarande godtagbara grunder för den förlängning av bestämmelsernas giltighetstid som nu föreslås. Bestämmelserna om intyg som ska visas upp vid ankomsten till landet och om deltagande i testet (16 a och 16 b §) kan enligt utskottet anses vara nödvändiga i nuläget, med beaktande av att den gränsöverskridande persontrafiken fortfarande medför en betydande risk för att epidemin accelererar och nya muterade virusstammar sprids.

Social- och hälsovårdsutskottet delar grundlagsutskottets åsikt och konstaterar att det fortfarande är nödvändigt att bekämpa smitta av utländskt ursprung och att de föreslagna åtgärderna på ett effektivt och proportionerligt sätt kan motverka risken för spridning av smitta. Utskottet anser således att det är motiverat att förlänga bestämmelsernas giltighetstid till utgången av 2021.

Bemyndigande att utfärda förordning

I det föreslagna 16 c § 2 mom. finns det, precis som i den gällande lagen, ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt det kan personer från lågriskländer genom förordning av statsrådet befrias från hälsosäkerhetsåtgärder vid gränsen enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

Grundlagsutskottet ansåg i ett tidigare utlåtande att den reglering som då föreslogs i någon mån var problematisk med tanke på proportionaliteten i inskränkningarna av de grundläggande fri- och rättigheterna; enligt de då föreslagna bestämmelserna skulle covid-19-intyg och covidtestning ha gällt alla som anländer till Finland oberoende av vilket land de kommer från. Följaktligen ansåg grundlagsutskottet då att social- och hälsovårdsutskottet bör ändra regleringen så att de skyldigheter som kraftigast ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna riktas till de inresande som kan bedömas medföra störst risk för spridning av covid-19-smitta. Enligt grundlagsutskottets uppfattning kunde proportionaliteten förbättras till exempel genom att det i lagen införs grundläggande bestämmelser om de avreseländer som kravet på intyg eller testning inte tillämpas på. Närmare bestämmelser om sådana länder kan utfärdas genom förordning av statsrådet (GrUU 26/2021 rd, stycke 12).

Under riksdagsbehandlingen kompletterades lagen genom att till 16 c § foga ett 2 mom. enligt vilket skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte gäller personer som anländer till Finland från ett land eller ett område där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin. Närmare bestämmelser om sådana länder och områden utfärdas genom förordning av statsrådet (se ShUB 18/2021 rd). En i sak likadan men delvis preciserad undantagsbestämmelse föreslås nu också i 16 c §.

Grundlagsutskottet fäster nu (stycke 35) allvarlig uppmärksamhet vid att den nu gällande undantagsbestämmelsen i 16 c § har tillämpats mycket strikt när statsrådets förordningar i ärendet har utfärdats (se t.ex. motiveringspromemorian 31.8.2021 till förordning 804/2021). Undantagen om-

Betänkande ShUB 25/2021 rd

fattar till största delen endast länder och områden där incidensen av covid-19 är betydligt lägre än i Finland i det nuvarande epidemiologiska läget. Undantagen omfattar dock också kommuner i norra Norge och norra Sverige, som bland annat på grund av det ringa antalet fall har bedömts delvis utifrån andra kriterier än incidensen, påpekar grundlagsutskottet.

Enligt grundlagsutskottets uppfattning (stycke 36) uppfyller den föreslagna undantagsbestämmelsen i 16 c §, tolkad och tillämpad på nuvarande sätt, inte kravet på proportionalitet. Social- och hälsovårdsutskottet bör överväga att ändra bestämmelsen. Grundlagsutskottet påpekade dessutom att också gränstrafiken mellan Åland och Sverige bör granskas på samma sätt som undantagen för de nordliga gränsområdena.

Social- och hälsovårdsutskottet instämmer i grundlagsutskottets uppfattning (stycke 36) att den föreslagna undantagsbestämmelsen i 16 c §, tolkad och tillämpad på nuvarande sätt, inte uppfyller kravet på proportionalitet. Social- och hälsovårdsutskottet är också oroat över om resurserna inom hälso- och sjukvården vid övervakningen vid gränserna används på ett proportionerligt och verkningsfullt sätt. Att döma av sakkunnigutfrågningarna är covidtestningen vid inresa i viss mån ineffektiv samtidigt som kostnaderna för hälsokontrollerna är oskäligen i förhållande till nyttan. Om det genom förordningen fastställs krav på kontroll för ett mycket stort antal passagerare, är det lätt hänt att man måste ta till stickprovskontroller, påpekar utskottet. De tillgängliga personalresurserna kan användas effektivare med avseende på bekämpningen av epidemin, om de knappa resurserna inte behöver användas på resenärer från länder och områden, där sjukdomsläget är bättre än i Finland.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att de bestämmelser i 16 c § 2 mom. som styr bemyndigandet att utfärda förordning preciseras genom ett tillägg om incidensen av covid-19 i det land eller det område som avses i bestämmelsen i förhållande till incidensen eller förekomsten av en virusvariant i Finland. Genom tillägget preciseras enligt utskottets uppfattning proportionaliteten på det sätt som grundlagsutskottet avser, det vill säga att bestämmelsen inte får tillämpas så strängt som den nu har tillämpats, när förordningen har omfattat bara de länder eller de områden där incidensen är betydligt lägre än i Finland och olika regioner här. Utskottet anser att förordningen bör grunda sig på en samlad bedömning, där skillnaderna mellan landets olika regioner beaktas. Formuleringen i paragrafen innebär således inte att länder och regioner avgränsas direkt enligt Finlands incidenstal, utan bestämmelsen möjliggör att gränsen för incidensen kan fastställas så att den är lägre än Finlands incidenstal. Denna diskrepans får dock inte vara betydande. Statsrådet måste enligt utskottets uppfattning omedelbart utfärda en ny förordning.

Social- och hälsovårdsutskottet understryker dessutom att statsrådet bör beakta grundlagsutskottets synpunkter om gränstrafiken mellan Åland och Sverige, när det utfärdar förordningen.

Kravet på ett andra test

Sakkunniga lyfte fram att ett andra test, som enligt 16 d § i vissa situationer krävs 72–120 timmar efter inresan till Finland, inte längre behövs i det nuvarande epidemiologiska läget. Det motiverades bland annat med effekten av inresetestet, som beskrivs i motiveringen till propositionen, avser ett läge när befolkningen ännu inte har ett omfattande immunologiskt skydd mot covid-19. Motiveringen är således föråldrad när vaccinationstäckningen bland befolkningen har ökat.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Trots den ökade vaccinationstäckningen anser grundlagsutskottet (stycke 30 och 31) att det fortfarande finns godtagbara skäl för att förlänga inreserestriktionerna. Grundlagsutskottet pekar dock på bestämmelserna i den föreslagna 16 d § om skyldigheten att delta i ett andra covid-19-test efter inresa i landet. I ljuset av detaljmotiven till bestämmelsen och annan utredning uppmanar grundlagsutskottet social- och hälsovårdsutskottet att omsorgsfullt pröva om den föreslagna bestämmelsen behövs.

Också ekonomiutskottet (s. 4) kommenterar frågan om ett andra test och anser att det bör beaktas att kravet på ett andra test vid inresa kan inverka negativt på Finlands attraktionskraft som turistland och därigenom på näringsidkarnas verksamhetsförutsättningar inom turismen.

Enligt uppgifter från social- och hälsovårdsministeriet är ett andra test fortfarande verkningsfullt när det gäller risken för att smittas av ovaccinerade personer och den relativa riskreduceringen via förhandstestning, testning omedelbart vid inresa i landet och testning senare efter inresa. Enligt detta minskar exempelvis ett förhandstest av en ovaccinerad person smittrisen med 10—20 procent och ett förhandstest i kombination med ett senare test med 50—100 procent, beroende på om personerna undviker nära kontakter mellan testerna. Risken för nya fall av covidsmitta till följd av smitta av utländskt ursprung har dock minskat i och med att vaccinationstäckningen bland befolkningen har ökat, även om risken för accelererad epidemi fortfarande finns, enligt information till utskottet.

Social- och hälsovårdsutskottet anser att skyldigheten för ovaccinerade eller delvis vaccinerade personer som reser in i Finland från högriskländer och som inte har haft covid-19 de senaste sex månaderna att delta i ett test 72—20 timmar efter inresan i landet fortfarande är nödvändig och proportionell i förhållande till regleringens mål, även om befolkningens vaccinationstäckning har ökat. Covid-19-smitta sprider sig i Finland i stor utsträckning särskilt bland ovaccinerade, och den ovaccinerade befolkningens höga sjukdomsfrekvens återspeglas i den ökade belastningen på sjukhus- och intensivvården. Befolkningens vaccinationsskydd förefaller att försvagas med tiden, vilket innebär att det finns en reell risk för att epidemin accelererar även om befolkningen har hög vaccinationstäckning. Utskottet konstaterar att det andra testet efter inresa gör det möjligt att efter inresa systematiskt testa exempelvis säsongsarbetare eller grupper av resenärer som kommer från högriskländer. Då kan de fall av covidsmitta upptäckas som inte har upptäckts vid tester före inresan.

Utskottet hänvisar till sakkunnigutfrågningen och konstaterar att det är praktiskt taget omöjligt att kontrollera att kravet på ett andra test uppfylls. Utskottet har tidigare i samband med inreserestriktioner (ShUB 18/2021 rd, s. 13 och 14) påpekat att regleringen av kontrollen av det andra testet och behandlingen av personuppgifter är otillräcklig och förutsatt att det vid behov samtidigt utfärdas närmare bestämmelser om övervakningen, om giltighetstiden för de föreslagna bestämmelserna måste förlängas. Det är enligt utskottet i och för sig mycket beklagligt att de bestämmelser som utskottet har förutsatt inte ingår i den aktuella propositionen heller. Till följd av bristfälliga bestämmelser kommer det fortfarande inte att finnas någon rättslig grund för behandling av personuppgifter för personer som reser in i landet utan intyg. Samtidigt kommer det fortfarande att vara beroende av dessa individers eget ansvar att övervaka att skyldigheterna efter den testning som görs direkt vid gränsen uppfylls.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Handräckning

Enligt 89 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan det kommunala organ som ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar vid behov begära handräckning av polisen, räddningsmyndigheten, Försvarmakten, Gränsbevakningsväsendet eller Tullen.

Regeringen föreslår att det till 89 § 2 mom., som gäller handräckning, fogas bestämmelser om Tullens befogenheter när den ger handräckning. Tullen ska ha rätt att stoppa ett fordon och reglera trafiken med iakttagande av vad som föreskrivs i 12 § i tullagen (304/2016). Dessutom ska Tullen ha rätt att behandla nödvändiga hälsouppgifter med iakttagande av vad som i den allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och även lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) föreskrivs om behandling av personuppgifter. Enligt gällande lagstiftning har Gränsbevakningsväsendet en likadan rätt att stoppa fordon och reglera trafiken och behandla hälsouppgifter vid handräckningsuppdrag.

Regeringen föreslår att bestämmelsen om Tullens befogenheter ska gälla tills vidare, även om ändringen i förslaget motiveras med genomförande av temporär reglering av hälsosäkert resande. Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande (stycke 37) att behovet och betydelsen av bestämmelsen förblir oklara efter det att bestämmelserna om hälsosäkert resande har upphört att gälla. Vidare påpekar grundlagsutskottet att det i den föreslagna regleringen förblir oklart hur handräckningen förhåller sig till det föreslagna 16 a § 4 mom. om skyldigheten att visa upp intyg.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att tullen är den enda myndighet som fortlöpande arbetar vid både EU:s och Schengenområdets inre gränser. Tullens huvuduppdrag vid de inre gränserna avser kontroll av gods och passagerare som passerar Finlands gränser. Tullen har med stöd av lagstiftningen inom tullområdet rätt att styra vägtrafiken och behandla personuppgifter bland annat för in- och utresekontroll och handräckningsuppdrag. För att förtydliga lagstiftningen och undvika oklarheter anser utskottet att det är nödvändigt att bestämmelserna om Tullens befogenheter att behandla de hälsouppgifter som är nödvändiga i handräckningsuppdrag enligt lagen om smittsamma sjukdomar har samma innebörd som bestämmelserna om Gränsbevakningsväsendets befogenheter. Detta möjliggör bättre utnyttjande av Tullens resurser i åtgärder som gäller säkerheten vid gränserna och därigenom en bättre fördelning av myndigheternas resurser.

Rätten att anlita handräckning från Tullen och tillhörande befogenheter hänför sig inte bara till verkställigheten av de temporära bestämmelserna om säkert resande, utan också rent allmänt till handräckning för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Bestämmelser om handräckning och villkoren för att ge handräckning för kontroll av covidintyg i de fall som avses i 16 a § 4 mom. finns i 89 a § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar, som gäller temporärt.

Behovet av tydligare bestämmelser

Grundlagsutskottet konstaterar (stycke 9) att den föreslagna regleringen av covidintyg berör grunderna för människors dagliga liv. Enligt grundlagsutskottet har det också under covidepidemin varit extra viktigt att bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättig-

Betänkande ShUB 25/2021 rd

heterna och som gäller fysiska personers normala dagliga aktiviteter är klara och tydliga. Grundlagsutskottet ser det som ytterst beklagligt att den föreslagna regleringen i sig och i synnerhet tillsammans med den kasuistiska reglering i lagen om smittsamma sjukdomar som har ett nära samband med den bildar ett mycket svårtolkat och svårtillämpligt regelverk. Social- och hälsovårdsutskottet bör därför precisera bestämmelserna väsentligt, enligt grundlagsutskottet.

Social- och hälsovårdsutskottet har precis som grundlagsutskottet tidigare uppmärksammat dels det oklara förhållandet mellan de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar, dels deras oklara förhållande till den tills vidare gällande lagen om smittsamma sjukdomar. Nedan föreslår utskottet en del förtydligande ändringar i den föreslagna regleringen, men konstaterar samtidigt att regeringen redan vid beredningen måste vara noga med att bestämmelserna är tydliga och entydiga. Utskottet upprepar här som oro och understryker att lagen om smittsamma sjukdomar måste förtydligas och att arbetet måste komma i gång så snart som möjligt. I synnerhet förhållandet mellan bestämmelserna om temporära restriktioner och 58 § måste förtydligas snabbt, eftersom tolkningen av paragrafen har lett till omfattande oklarheter om vilka restriktioner som kan införas med stöd av paragrafen. Enligt uppgifter till utskottet har bestämmelsen tillämpats så att det på grundval av den också kan utfärdas andra typer av restriktioner än förbud och stängningar av lokaler, som explicit nämns i bestämmelsen. Det är viktigt att bestämmelserna är noggrant avgränsade, eftersom de i mycket hög grad inskränker verksamheter. Detta gäller i synnerhet som befogenheten att utöver stängning och förbud besluta om särskilda bekämpningsåtgärder frångicks när paragrafen infördes.

Kulturutskottet lyfter i sitt utlåtande (s. 4—5) fram det otydliga förhållandet mellan den föreslagna regleringen om covidintyg och 58 c § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att skyldigheterna enligt 58 c § gäller direkt på grundval av lag och att tillämpningen av dem inte kräver något myndighetsbeslut. Enligt 58 c § 2 mom. ska aktören dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så rymligt som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra. Utifrån den bestämmelsen går det inte att införa rättsligt bindande bestämmelser som inskränker publikkapaciteten så att bara en viss andel av full kapacitet är tillåten vid offentliga tillställningar. Det kom fram vid sakkunnigutfrågningen i kulturutskottet. När verksamhetsutövarna verkställer skyldigheterna i 58 c § måste de försöka förhindra att nära kontakter uppstår, och göra det med sådana medel som de skäligen har till sitt förfogande och så att verksamheten kan fortsätta så störningsfritt som möjligt men trots det säkert. De egentliga restriktionerna för att ordna kunders och andra deltagares närvaro ingår i 58 d §, och det går inte att härleda bindande restriktioner exempelvis för antalet kundplatser ur 58 c § (RP 245/2020 rd, s. 81). Följaktligen är det inte heller motiverat att binda kravet på att visa upp covidintyg till kravet på att iaktta skyldigheterna enligt 58 c §.

Åtgärdsmotionen

Utskottet föreslår att bestämmelser om covidintyg införs utifrån propositionen. Utskottet föreslår därför också att åtgärdsmotionen avvisas.

DETALJMOTIVERING

16 a §. Covid-19-intyg vid ankomst till Finland. Det föreslås att 3 mom. preciseras så att det av lagstiftningen bättre framgår att den kommun och samkommun som ansvarar för kontrollen av intyg har rätt att genomföra kontroller av intyg genom stickprov. Detta har varit syftet med bestämmelsen redan nu, men utskottet anser att det finns skäl att förtydliga bestämmelsen om kommunens och samkommunens rätt att använda de resurser som står till förfogande vid kontrollen av intyg samt den prövningsrätt som hänför sig till ändamålsenligheten i bekämpningen av epidemin.

16 c §. Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test. Av de orsaker som framgår av utskottets allmänna överväganden föreslås det att den grundläggande bestämmelsen om bemyndigande att utfärda förordning i 2 mom. preciseras genom att det till bestämmelsen fogas ett omnämnande av incidensen av covid-19 i det land eller den region som avses i bestämmelsen i förhållande till incidensen av covid-19 i Finland eller utbredningen av en virusvariant. Genom detta tillägg preciseras enligt utskottets uppfattning bestämmelsens proportionalitet på det sätt som grundlagsutskottet avser så att bestämmelsen inte får tillämpas alltför strikt på så sätt att förordningen endast omfattar sådana länder eller regioner där incidensen eller utbredningen av en virusvariant är betydligt mindre än i vårt land och olika regioner här. Utskottet anser att förordningen ska grunda sig på en samlad bedömning där skillnaderna mellan landets olika regioner beaktas. Formuleringen i paragrafen innebär således inte att länder och regioner avgränsas direkt enligt Finlands incidenstal, utan bestämmelsen möjliggör att gränsen för incidensen kan fastställas så att den är lägre än Finlands incidenstal. Denna diskrepans får dock inte vara betydande.

58 i §. Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg. Utskottet föreslår att åldersgränsen i 1 mom. ändras från 12 till 16 år.

Det föreslås att paragrafen förtydligas väsentligt utifrån grundlagsutskottets utlåtande. Paragrafens struktur ändras så att bestämmelser om intygets informationsinnehåll finns i 1 mom. I 2 mom. sammanförs delvis överlappande bestämmelser om 1, 3 och 4 mom. i den föreslagna paragrafen. Till paragrafens 3 mom. fogas en hänvisning till 2 mom. På grund av ändringarna blir propositionens 5 och 6 mom. i stället 4 och 5 mom.

58 j §. Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras så att det tydligare uttrycket "utan ett elektroniskt läsprogram" används i stället för ordet "manuellt". I den finska texten korrigeras dessutom i 1 mom. ordet "lukuo-hjelma" så att det stämmer överens med uttrycket "lukijaohjelma" (läsprogram) som förekommer tidigare i momentet. Dessutom görs det språkliga ändringar i momentet.

Det föreslås att uttrycket "med stöd av denna lag" stryks i 3 mom. Enligt 3 mom. får uppgifterna i intyget inte behandlas i något annat syfte med stöd av lagen. I motiveringen till propositionen (s. 53) konstateras det att behandlingsförbudet enligt lagen om smittsamma sjukdomar inte utsträcks till sådan behandling som baseras på någon annan rättslig grund; uppgifter som behandlas med stöd av 58 j § får alltså inte lagras eller behandlas för andra ändamål. Enligt utskottet bör användningsändamålet avgränsas uttryckligen till vad som föreskrivs i den föreslagna lagen genom att stryka det ovan nämnda omnämnandet i paragrafen.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

58 k §. Anordnande av coronatest för att få ett covidintyg. Utskottet föreslår med anledning av grundlagsutskottets utlåtande (styckena 25 och 26) att det till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om rätten för barn som omfattas av bestämmelserna om covidintyg och för personer som av medicinska skäl inte har möjlighet att ta ett covid-19-vaccin att avgiftsfritt få det covid-19-test som behövs för covidintyget.

59 c §. Förelägganden och tvångsmedel. Utskottet konstaterar att det av bestämmelserna ska framgå om regionförvaltningsverket och kommunen har rätt att förelägga verksamhetsutövare att kontrollera att deltagarna har covidintyg exempelvis i en situation där det vid inspektion uppstår misstanke om att deltagarnas covidintyg inte har kontrollerats och att begränsningarna inte har iakttagits. Om det inte är möjligt att meddela ett sådant föreläggande, kan tillsynen över användningen av covidintyg i vissa situationer bli beroende av vad verksamhetsutövaren själv meddelar den myndighet som utför inspektionen. Utskottet föreslår att 2 mom. i slutet kompletteras med en bestämmelse om denna rätt att meddela föreläggande. Dessutom görs det språkliga ändringar i momentet.

59 e §. Rätt att få information. I paragrafen görs en språklig korrigering i den finska texten.

79 §. Statens deltagande i särskilda kostnader. Utskottet föreslår att det i 3 mom. föreskrivs om statens kostnadsansvar så att staten i stället för merkostnader svarar för kostnaderna för utförande av de uppgifter som avses i de bestämmelser som nämns i momentet. Detta förtydligar enligt utskottet genomförandet av finansieringsprincipen. I de paragrafer som nämns i 3 mom. föreskrivs det om sådana nya uppgifter för de berörda kommunerna och samkommunerna där staten bör ersätta kostnaderna till fullt belopp.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att bestämmelserna träder i kraft samtidigt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 131/2021 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen forkastar åtgärdsmotion AM 41/2021 rd.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 59 a § 1 mom., 59 c § 2 mom., 59 e § och 89 § 2 mom., av dem 59 a § 1 mom., 59 c § 2 mom. och 59 e § sådana de lyder i lag 447/2021 och 89 § 2 mom. sådant det lyder i 224/2021, samt

fogas temporärt till lagen nya 16 a—16 g och 58 i—58 k §, till 79 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 87 a och 89 a § som följer:

16 a §

Covid-19-intyg vid ankomst till Finland

En utlänning som är född 2005 eller tidigare och som inte är varaktigt bosatt i Finland ska, i syfte att förhindra spridning av covid-19, vid ankomsten till Finland medföra ett i 16 g § avsett tillförlitligt intyg

1) över att han eller hon har fått en godtagbar covid-19-vaccinationsserie minst sju dygn före ankomsten till Finland,

2) över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland, eller

3) över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en finsk medborgare eller en utlänning som är varaktigt bosatt i Finland medför ett intyg över en godtagbar covid-19-vaccinationsserie som getts minst sju dygn före ankomsten till Finland eller över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare behöver personen inte delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 b §. Om personen medför ett intyg över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland måste personen delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 d §

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den kommun eller samkommun som ansvarar för folkhälsoarbetet enligt 5 § i folkhälsolagen och inom vars område man anländer till landet, ansvarar inom ramen för de tillgängliga resurserna för kontrollen av de intyg som avses i 1 mom. och i 16 b § 2 mom. i den omfattning som myndigheten bedömer vara ändamålsenlig för att bekämpa epidemin. Myndigheten kan avtala om att uppgifter i anslutning till kontrollen av intyg överförs till någon annan än en myndighet, om det behövs för att trygga skötseln av kommunens eller samkommunens övriga lagstadgade uppgifter och för att säkerställa tillräckliga personella resurser för den överförda uppgiften.

Vid ankomst till Finland ska det intyg som avses i 1 mom. på begäran visas upp för en anställd hos den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller för en person som sköter denna myndighets uppgifter. Intyget kan också kontrolleras elektroniskt. En person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den nämnda kommunen eller samkommunen får i syfte

Betänkande ShUB 25/2021 rd

att kontrollera intyget förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

Bestämmelser om nekande av inresa för utlänningar finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengen-gränserna), bestämmelser om avvísning av utlänningar i utlänningslagen (301/2004) och bestämmelser om helhetsbedömning i 146 § 1 mom. i den lagen.

16 b §

Covid-19-test vid ankomst till Finland

Om en person som är född 2005 eller tidigare har anlänt till Finland utan att medföra ett sådant intyg som avses i 16 a § och passerar finska gränsen på ett sådant ställe där kommunen har ordnat covid-19-testning, ska personen delta i ett covid-19-test som ordnas där. Om personen passerar finska gränsen på ett sådant ställe där covid-19-testning inte har ordnats ska personen omedelbart och dock senast 24 timmar från ankomsten till Finland delta i ett covid-19-test. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Skyldig att delta i ett sådant covid19-test som avses i 1 mom. är dock inte en person som vid ankomsten till Finland har med sig ett tillförlitligt intyg enligt 16 g § över en första dos covid-19-vaccin som getts minst 14 dygn före ankomsten till Finland.

För att säkerställa att en person deltar i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. får en person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i en i 16 a § 3 mom. avsedd kommun eller samkommun förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat för covid-19-testning. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

16 c §

Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test

Intyg enligt 16 a § 1 mom. eller covid-19-test enligt 16 b § krävs dock inte av

1) personer som hör till utländska makters beskickningar eller internationella mellanstatliga organisationer och som åtnjuter personlig immunitet, deras familjemedlemmar eller sådana innehavare av diplomatpass eller tjänstepass som ackrediterats i något annat land än Finland, när de reser genom Finland till sitt tjänsteställe eller hemland,

2) förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter,

3) personer för vilka grunden för inresa är att avvärja en plötslig fara som riktar sig mot samhällets infrastruktur och hotar hälsa eller säkerhet,

4) flygpassagerare, om de inte lämnar flygplatsen,

5) tullmyndigheter vid gränsen mellan Finland och Norge när de utför nödvändiga tjänsteupdrag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. gäller skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i

Betänkande ShUB 25/2021 rd

länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av virusvarianten i Finland. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 d §

Covid-19-test efter ankomst till landet

Om en person född 2005 eller tidigare som har anlänt till Finland inte har ett sådant intyg över vaccinationsserie eller genomgången covid-19 som avses i 16 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten och inte har fått ett positivt testresultat av ett covid-19-test enligt 16 b §, ska personen delta i ett covid-19-test tidigast 72 timmar och senast 120 timmar efter ankomsten till landet. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Personer som avses i 16 c § behöver dock inte delta i det test som avses i 1 mom.

16 e §

Upplysningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning samt svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och förfaranden.

16 f §

Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur

Bestämmelserna i 16 a–16 d § tillämpas inte på samer när de utövar sin näring och kultur inom samernas hembygdsområde.

16 g §

Tillförlitligt intyg som gäller covid-19

Ett intyg över covid-19-vaccinationer ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den vaccinerade personens namn och födelsedatum, om vilket vaccin som getts och om ort och datum för utfärdandet samt är försett med underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande av den som utfört vaccinationen. Med vaccinationsserie avses det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet. En vaccinationsserie ska godkännas, om den har genomförts med ett vaccinpreparat för vilket Europeiska kommissionen har beviljat försäljningstillstånd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om

Betänkande ShUB 25/2021 rd

inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighetsförordning eller som Världshälsoorganisationen har tagit upp på sin lista för användning i nödfall.

Ett intyg över negativt testresultat för covid-19-smitta ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagningsstidpunkt och om det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget.

Ett intyg över genomgången covid-19 ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om personens namn och födelsedatum, när personen insjuknade samt ort och datum för utfärdande, och är försett med läkarens underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande.

Ett intyg som avses i 1–3 mom. eller en bestyrkt översättning av ett sådant intyg ska vara avfattade på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska.

Bestämmelser om det digitala covidintyget för Europeiska unionen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin.

Den som är anställd hos den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen eller som sköter dess uppgifter har rätt att ta del av innehållet i det intyg som personen visar upp, att behandla de i 1–4 mom. avsedda personuppgifter som personen lämnar och att i det register över fall av sjukdomen som avses i 39 § föra in en anteckning om medförande av ett i 16 a § 1 mom. avsett intyg, om behandlingen är nödvändig för utförande av de uppgifter som anges i 16 a–16 e §.

58 i §

Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

EU:s digitala covidintyg ska vid nationell tillämpning visa att en person har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 g § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare. (Nytt)

Om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre för att få tillträde till en offentlig tillställning eller ett utrymme visar upp ~~EU:s digitala covidintyg som visar att personen har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 g § minst 7 dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare~~ ett intyg enligt 1 mom., tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten. Om det kommunala organ som ansvarar för smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund

Betänkande ShUB 25/2021 rd

eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.

Uppvisande av ett intyg som avses i 1 mom. får på det sätt som avses i 2 mom. krävas för tillträde till följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar,
- 2) förplägnadsrörelser,
- 3) gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion,
- 4) allmänna bastur samt bassängutrymmen i simhallar, utomhusbad och badinrättningar samt omklädningsrum i omedelbar anslutning eller närhet till dem,
- 5) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 6) utrymmen inomhus vid nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparker,
- 7) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,
- 8) museer, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.

~~Om en verksamhetsutövare alternativt kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett intyg enligt 1 mom. för att få inträde till en offentlig tillställning eller ett utrymme, tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten.~~

~~Om det kommunala organ som ansvarar för smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp.~~

I den plan som avses i 58 h § i ska verksamhetsutövaren ange att verksamhetsutövaren kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett sådant intyg som avses i 1 mom.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om den tidsperiod, under vilken skyldigheter och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut enligt 58 och 58 d § och om vilka det föreskrivs i förordningar med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. trots vad som föreskrivs i 3 mom. gäller berörda offentliga tillställningar, utrymmen och verksamheter oberoende av om verksamhetsutövaren kräver att ett sådant intyg som avses i 1 mom. visas upp. En förutsättning för utfärdande av förordning är att det till följd av en överraskande och betydande försvagning av covid-19-vaccinationsprogrammets effekt är uppenbart att enbart skyldigheten att visa upp intyg enligt 1 mom. inte tillräckligt förhindrar spridning av sjukdomen covid-19, och att det är nödvändigt för att antingen riksomfattande eller inom ett visst område förhindra spridning av sjukdomen samt en allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården som äventyrar befolkningens hälsa. Institutet för hälsa och välfärd ska utan dröjsmål underrätta statsrådet om det anser att en sådan situation eller en grundad risk för den föreligger. Statsrådets förordning får vara i kraft högst en månad i taget. Statsrådet ska noggrant följa med förordningens aktualitet och upphäva förordningen omedelbart, om förutsättningarna enligt denna paragraf inte längre uppfylls.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

58 j §

Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg

Sådana verksamhetsutövare vilkas verksamhet omfattas av en restriktion eller ett föreläggande enligt en förordning som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller ett myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d §, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem som med stöd av denna lag har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg har rätt att kontrollera att intyget är i kraft. För behandling av personuppgifter som antecknats i intyget krävs dessutom att kunden eller deltagaren i verksamheten informeras. Personuppgifter får endast behandlas för att kontrollera intygets giltighet och för att kontrollera om förutsättningarna för tillträde till utrymmet uppfylls. Intyget ska **kontrolleras** så att verksamhetsutövaren använder ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, som gör att verksamhetsutövaren endast kan se personens namn och om intyget är giltigt. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att **kontrollera** intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, får intygets giltighet **kontrolleras utan ett elektroniskt läsprogram**.

Verksamhetsutövare, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg, har också rätt att kontrollera identiteten hos kunder och deltagare i verksamheten.

~~Med stöd av denna lag får~~ Uppgifterna i intyget **får** inte registreras, lagras eller behandlas i något annat syfte.

58 k § (Ny)

Anordnande av coronatest för att få ett covidintyg

Kommunen ska avgiftsfritt ordna den covid-19-testning som i kommunen bosatta barn i åldern 16 och 17 år som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 g § 1 mom. och de personer som av medicinska skäl inte kan ta ett covid-19-vaccin behöver för att få det covidintyg som avses i 58 i § 1 mom.

59 a §

Tillsyn

Regionförvaltningsverket och kommunen övervakar inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 mom., 58 d och 58 g §, 58 h § 1 mom. och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

59 c §

Förelägganden och tvångsmedel

Regionförvaltningsverket och kommunen kan meddela ett föreläggande om avhjälpande av brister eller missförhållanden som observerats i iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58, 58 d eller 58 g § eller en skyldighet enligt 58 i §. Detsamma gäller Transport- och kommunikationsverket och kommunen i fråga om iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58 f §. Regionförvaltningsverket och kommunen kan dessutom när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 1 mom. och Transport- och kommunikationsverket när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 2 mom. meddela ett föreläggande om att de brister eller missförhållanden som observerats i fullgörandet ska avhjälpas. För tillsynen enligt denna lag kan regionförvaltningsverket och kommunen trots sekretessbestämmelserna förelägga verksamhetsutövaren att kontrollera identiteten hos kunder och personer som deltar i verksamheten och giltighetstiden för EU:s digitala covidintyg, om det vid inspektion uppstår misstanke om att kundernas och deltagarnas digitala covidintyg inte har kontrollerats och de fastställda skyldigheterna och begränsningarna inte har iakttagits.

59 e §

Rätt att få information

Regionförvaltningsverket, de kommunala myndigheter som deltar i tillsynen enligt denna lag, Transport- och kommunikationsverket samt polisen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för tillsynen enligt 59 a–59 d § av den som är föremål för en skyldighet enligt 58 c, 58 e § eller 58 i § samt av den som med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § är föremål för ett beslut. Upplysningarna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

79 §

Statens deltagande i särskilda kostnader

Staten svarar för de kostnader 16 a, 16 b, 16 d och 16 e § medför för kommuner och samkommuner.

87 a §

Underlåtenhet att delta i covid-19-test

En myndig person som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet försummar den skyldighet att delta i covid-19-test som avses i 16 b § 1 mom. eller 16 d § 1 mom. ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för underlåtenhet att delta i covid-19-test dömas till böter.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

89 §

Handräckning

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet och Tullen rätt att för utförande av handräckningsuppdrag

1) stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 12 § i tullagen (304/2016),

2) behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) samt i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

89 a §

Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19

Utöver det som föreskrivs i 89 § har polisen för utförande av ett handräckningsuppdrag rätt att

1) ge handräckning för att säkerställa att det förbud att lämna platsen som avses i 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas,

2) stoppa fordon och reglera trafiken för att säkerställa att de åtgärder som anges i 16 a och 16 b § kan utföras.

Gränsbevakningsväsendet och Tullen har rätt att ge handräckning för att säkerställa att förbudet att lämna platsen enligt 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 . ~~16 a—16 g §, 79 § 3 mom. samt 87 a och 89 a § träder dock i kraft först den 16 oktober 2021.~~ Lagens 16 a—16 g, 58 i—~~58 k~~ §, 79 § 3 mom. samt 87 och 89 a § är i kraft till den 31 december 2021.

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en lösning genom vilken personer som av medicinska hälsoskäl inte kan ta ett covidvaccin kan få ett covidintyg på denna grund.

Betänkande ShUB 25/2021 rd

Helsingfors 12.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Arja Juvonen saf
medlem Pia Kauma saml
medlem Noora Koponen gröna
medlem Terhi Koulumies saml
medlem Merja Kyllönen vänst
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Sanna Pekkarinen
utskottsråd Päivi Salo
utskottsråd Harri Sintonen.

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

RESERVATION 1

Motivering

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att den aktuella propositionen inte är vare sig tidsmässigt riktig eller nödvändig vad gäller bestämmelserna om covidintyg. Dessutom innehåller den föreslagna regleringen många problem i anslutning till de grundläggande fri- och rättigheterna och det praktiska genomförandet. Därför måste den del av propositionen som gäller den nationella användningen av EU:s covidintyg förkastas. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att propositionen innefattar oklara frågor vad gäller likabehandlingen av medborgarna. I värsta fall kan covidintyget skapa en falsk känsla av trygghet. Även den som vaccinerat sig kan sprida smitta eller bli smittad. Dessutom finns det än så länge inga säkra uppgifter om hur länge skyddet håller i sig. Vidare riskerar de som på grund av sjukdom inte har kunnat ta vaccinet bli ojämnt behandlade på grund av sitt hälsotillstånd.

Utgångspunkten för regleringen

Covidintyg har införts nationellt i några EU-medlemsstater, bland annat Danmark, Estland, Norge, Tyskland, Nederländerna och Frankrike. Främst har intyget inneburit möjliggörande lagstiftning i en tid när vaccinationstäckningen fortfarande varit låg. Covidintyget har fungerat som ett övergångsverktyg, som gett de sektorer som blivit lidande av restriktionerna en möjlighet att bedriva sin verksamhet i mindre begränsad omfattning och de redan vaccinerade har getts möjlighet att anlita tjänsterna. När en tillräckligt hög vaccinationstäckning har uppnåtts för att kunna öppna samhället har länderna lyft restriktionerna. Till exempel Danmark avstod från restriktioner och covidintyg redan i september. Att upphäva restriktionerna vid rätt tidpunkt bör också vara Finlands linje.

Lagstiftning i rätt tid samt ekonomiska konsekvenser

I Finland har beredningen av det nationella covidintyget varit mycket långsam jämfört med de andra EU-medlemsstaterna och regeringen lade sin proposition flera månader för sent. Ett nationellt covidintyg hade haft betydelse för att öppna tjänsterna och till exempel för att möjliggöra evenemang i somras, när vaccinationstäckningen fortfarande var relativt låg. Då kunde covidintyget ha medverkat till snabbare vaccinationstakt och bland annat minskat de ekonomiska förluster som eventarrangörerna lidit på grund av regeringens covidrestriktioner.

För närvarande ligger Finland mycket nära målet på 80 procents vaccinationstäckning: Av befolkningen på 12 år och äldre har 73,7 procent fått två vaccindoser. Det är därför mycket svårt att motivera ett covidintyg med nödvändighet till följd av en låg vaccinationstäckning. Covidintyget kommer inte heller att rädda ekonomin, eftersom turister från länder utanför EU till följd av betydande brister i propositionen inte kan utnyttja covidintyget för att anlita tjänster och delta i evenemang på något annat sätt än genom att delta i ett test efter inresa till Finland. Trots att regeringen är medveten om de mycket höga priserna på covidtest i Finland jämfört med många andra EU-länder, har regeringen inte lyckats göra något för att rätta till situationen. Det är sannolikt att våra restriktioner som är strängare än i många andra EU-medlemsstater kommer att skrämja bort tu-

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

risterna från Finland och följaktligen också i fortsättningen ge upphov till betydande förluster för företagen inom turist- och restaurangbranschen.

Kravet på ett andra test

Sakkunniga lyfte fram att ett andra test, som enligt 16 d § i vissa situationer krävs 72—120 timmar efter inresa till Finland, inte längre behövs i det nuvarande epidemiologiska läget. Det motiverades bland annat med att effekten av inresetestet, som beskrivs i motiveringen till propositionen, avser ett läge där befolkningen ännu inte har ett omfattande immunologiskt skydd mot covid-19. Motiveringen är således föråldrad när vaccinationstäckningen bland befolkningen har ökat. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att det inte finns något väl grundat behov av att kräva ett andra test och att paragrafen därför måste strykas.

Bristfälliga bestämmelser och konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna

Det uppenbara syftet med covidintyget har i andra europeiska länder varit att öppna vissa tjänster för vaccinerade och personer som haft covid-19 tidigare än vad som annars hade varit möjligt. Därför väcker det sena införandet av covidintyget i Finland frågan om det verkliga syftet med regleringen är att pressa medborgarna att ta vaccinet genom att utesluta de som inte är fullvaccinerade från olika tjänster. Risken för allvarlig covid-19 avser i första hand personer som inte har låtit vaccinera sig alls. Sannfinländarnas utskottsgrupp anser det vara viktigt att medborgarnas möjligheter att leva som jämlika medlemmar i vårt samhälle inte inskränks utifrån antalet vaccinationer.

Även om vi i Finland närmar oss ett läge där alla intresserade har vaccinerats två gånger, finns det personer som inte kan låta vaccinera sig av hälsoskäl. Institutet för hälsa och välfärd anser dessutom för närvarande att endast en vaccindos kan ges i stället för två till dem som har haft covid-19 som bekräftats genom PCR-test. Om den som fått en dos vaccin insjuknar i covid-19 efter att ha fått vaccinet, finns det inte längre något behov av att ge en andra dos. För närvarande kan inte personer som har haft covid-19 och därför endast fått en del av vaccindoserna få något intyg över full vaccinering på Mina Kanta-sidor. Detta har i information till utskottet betecknats som en brist, som det inte ens har gjorts försök att lösa. I stället skyller man på det långsamma it-utvecklingsarbetet. Samma långsamhet har överlag också präglat regeringens åtgärder i covidfrågor. Åtgärder som andra EU-medlemsstater har lyckats genomföra mycket snabbt stöps och blöts i Finland i flera månader. Trots detta erbjuder varken propositionen eller betänkandet kostnadsfri testning för personer som inte får den andra vaccindosen till följd av THL:s rekommendation om personer som genomgått covid-19. För dem kan det bli mycket dyrt att låta testa sig för att få ett covidintyg på negativt testresultat. Läget är mycket tvivelaktigt med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna och likabehandlingen av alla medborgare.

Det finns också de som har fått allvarliga symtom efter den första vaccineringen och som på grund av biverkningarna har rekommenderats att inte ta den andra vaccindosen. Likaså är det svårt att bevisa att man inte kan vaccinera sig på grund av sjukdom, eftersom det är svårt att lägga fast vilka sjukdomar som utgör ett hinder för vaccination. I en rapport lägger THL fast bara tre sjukdomstyper. Där ingår till exempel inte koagulationsrubbningar, trots att många med koagulationsrubbningar har låtit bli att vaccinera sig när deras läkare har rekommenderat dem att avstå

Betänkande ShUB 25/2021 rd Reservation 1 /saf

från vaccination. Det är oskäligt om personer som har bakomliggande sjukdomar och följer läkarrekommendationer oavsiktligt får sämre livsvillkor då de inte kan låta vaccinera sig, men inte heller anlita samhällets tjänster utan att flera gånger i månaden på egen bekostnad låta testa sig för att få ett covidintyg över ett negativt testresultat.

De föreslagna bestämmelserna är problematiska också för de som inte har tillgång till Kanta-tjänsten och inte kan skriva ut ett intyg där. För att kunna anlita tjänsten på egen hand krävs det i vilket fall som helst stark autentisering antingen med nätbankskoder, elektroniskt id-kort eller mobilcertifikat. Dessutom måste kan ha dator och skrivare eller smarttelefon för att visa upp ett intyg. Långt ifrån alla medborgare har den möjligheten. Utlänningar utan finsk personbeteckning kan inte heller använda Kanta-tjänsten. Vården belastas ännu mer om covidintyg måste skrivas ut inom den offentliga vården för människogrupper som inte själva kan skriva ut dem eller visa upp dem via smarttelefon. Det är också slöseri med samhällets resurser. Sett i ett jämlikhetsperspektiv är det problematiskt att i synnerhet de som behöver covidintyg och bor i glesbygd kan få avsevärda kostnader för resor och exempelvis förlorad arbetstid, om de fortlöpande behöver en utskriftstjänst för att få ett intyg.

Registrering av uppgifter i covidintyg från en annan EU-medlemsstat i Kanta-tjänsterna

De medborgare som har fått en fullständig vaccinationsserie, men en eller båda vaccindoserna har getts i en annan EU-medlemsstat kan inte heller få någon utskrift i Kanta-tjänsten. Ett stort problem är att social- och hälsovårdsministeriet inte började planera för Kanta-registrering av utländska vaccinationer med en gång när lagstiftningsarbetet om EU:s covidintyg inleddes. Läget är det att de som har fått vaccinationer i olika medlemsstater för närvarande inte får information om båda vaccinationerna på ett intyg. De kan därför inte med EU:s covidintyg i Kanta-tjänsten visa att de har fått full vaccination enligt 58 i och 58 j § i propositionen. I sådana fall måste covidintygen för vaccinationerna kontrolleras separat utan det elektroniska läsprogrammet. Om en verksamhetsutövare vägrar göra det och vägrar ge personen tillträde till en tillställning, kränker verksamhetsutövaren kundens grundläggande fri- och rättigheter utan grund. I propositionen tar regeringen inte ställning till den här typen av situationer.

Sannfinländarnas utskottsgrupp beklagar djupt att arbetet med Kanta-registrering av vaccinationer som gjorts i andra EU-medlemsstater fortfarande pågår och understryker att frånvaron av sådana vaccinationsuppgifter i Kanta-tjänsten inte bara är ett problem med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna utan att detta faktum också ger en felaktig bild med skenbart låg vaccinationstäckning. Regeringen måste se till att med en gång införa ett förfarande, som innebär att en Kanta-användare som har vaccinerats i en annan medlemsstat eller genomgått covid-19 kan visa upp EU:s covidintyg från en annan medlemsstat för finländska myndigheter och att uppgifterna registreras i Kanta.

Avslutningsvis

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser det vara problematiskt att regeringen, när vaccinationstäckningen närmar sig målnivån, planerar att införa nya restriktioner i stället för att avveckla de nuvarande restriktionerna. Social- och hälsovårdsministeriets ståndpunkter i bemötandena till utskottet har i hög grad avvikit från THL:s sakkunnigbedömningar. I vilket fall som helst borde epi-

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

demin i första hand åtgärdas med hjälp av bästa expertkunskap. Större vikt bör också fästas vid bedömningen av konsekvenserna för företagen av de föreslagna åtgärderna. Överlag bör större avseende fästas vid de ekonomiska konsekvenserna, och i synnerhet vid en bedömning av de grundläggande fri- och rättigheterna, och explicit av de individuella friheterna, i stället för att allt fler restriktioner motiveras med behovet att skydda befolkningens hälsa och de grundläggande hälso- och sjukvårdsrättigheter, när vaccinationstäckningen är nästan 80 procent. Regeringen och i synnerhet social- och hälsovårdsministeriet bör ge grundlagsutskottets synpunkter betydligt större tyngd och följa de ståndpunkterna i stället för att gång på gång ignorera konstitutionella synpunkter eller avsiktligt tolka dem på ett sätt som urholkar den målbild som grundlagsutskottet har gett uttryck för.

Följaktligen anför Sannfinländarnas utskottsgrupp att den del av propositionen som gäller den nationella användningen av EU:s covidintyg inte längre är aktuell eller nödvändig med avseende på den nuvarande vaccinationstäckningen och att inga bestämmelser behöver införas. Övriga restriktioner bör avvecklas så snart THL konstaterar att de inte längre behövs. Giltighetstiden för temporära och bristfälligt beredda paragrafer ska inte heller förlängas gång på gång.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

att riksdagen godkänner fem uttalanden.

Reservationens ändringsförslag

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 59 a § 1 mom., 59 c § 2 mom., 59 e § och 89 § 2 mom., av dem 59 a § 1 mom., 59 c § 2 mom. och 59 e § sådana de lyder i lag 447/2021 och 89 § 2 mom. sådant det lyder i 224/2021, samt

fogas temporärt till lagen nya 16 a—16 f, ~~58 i—58 k~~, till 79 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 87 a och 89 a § som följer:

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

16 a §

Covid-19-intyg vid ankomst till Finland

En utlänning som är född 2005 eller tidigare och som inte är varaktigt bosatt i Finland ska, i syfte att förhindra spridning av covid-19, vid ankomsten till Finland medföra ett i 16 g § avsett tillförlitligt intyg

1) över att han eller hon har fått en godtagbar covid-19-vaccinationsserie minst sju dygn före ankomsten till Finland,

2) över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland, eller

3) över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en finsk medborgare eller en utlänning som är varaktigt bosatt i Finland medför ett intyg över en godtagbar covid-19-vaccinationsserie som getts minst sju dygn före ankomsten till Finland, **över negativt resultat från ett covid-19-test som utförts senast 72 timmar före ankomsten till Finland** eller över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare behöver personen inte delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 b §. ~~Om personen medför ett intyg över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland måste personen delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 d §.~~

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den kommun eller samkommun som ansvarar för folkhälsoarbetet enligt 5 § i folkhälsolagen och inom vars område man anländer till landet, ansvarar i den omfattning som myndigheten bedömer som ändamålsenlig med hänsyn till tillgängliga resurser i syfte att bekämpa covid-19-epidemin för kontrollen av de intyg som avses i 1 mom. ~~och i 16 b § 2 mom.~~ Myndigheten kan avtala om att uppgifter i anslutning till kontrollen av intyg överförs till någon annan än en myndighet, om det behövs för att trygga skötseln av kommunens eller samkommunens övriga lagstadgade uppgifter och för att säkerställa tillräckliga personella resurser för den överförda uppgiften.

Vid ankomst till Finland ska det intyg som avses i 1 mom. på begäran visas upp för en anställd hos den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller för en person som sköter denna myndighets uppgifter. Intyget kan också kontrolleras elektroniskt. En person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den nämnda kommunen eller samkommunen får i syfte att kontrollera intyget förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

Bestämmelser om nekande av inresa för utlänningar finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), bestämmelser om avvisning av utlänningar i utlänningslagen (301/2004) och bestämmelser om helhetsbedömning i 146 § 1 mom. i den lagen.

16 b §

Covid-19-test vid ankomst till Finland

Om en person som är född 2005 eller tidigare har anlånt till Finland utan att medföra ett sådant intyg som avses i 16 a § och passerar finska gränsen på ett sådant ställe där kommunen har ordnat covid-19-testning, ska personen delta i ett covid-19-test som ordnas där. Om personen passerar

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

finska gränsen på ett sådant ställe där covid-19-testning inte har ordnats ska personen omedelbart och dock senast 24 timmar från ankomsten till Finland delta i ett covid-19-test. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

~~Skyldig att delta i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. är dock inte en person som vid ankomsten till Finland har med sig ett tillförlitligt intyg enligt 16 g § över en första dos covid-19-vaccin som getts minst 14 dygn före ankomsten till Finland.~~

För att säkerställa att en person deltar i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. får en person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i en i 16 a § 3 mom. avsedd kommun eller samkommun förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat för covid-19-testning. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

16 c §

Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test

Intyg enligt 16 a § 1 mom. eller covid-19-test enligt 16 b § krävs dock inte av

1) personer som hör till utländska makters beskickningar eller internationella mellanstatliga organisationer och som åtnjuter personlig immunitet, deras familjemedlemmar eller sådana innehavare av diplomatpass eller tjänstepass som ackrediterats i något annat land än Finland, när de reser genom Finland till sitt tjänsteställe eller hemland,

2) förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter,

3) personer för vilka grunden för inresa är att avvärja en plötslig fara som riktar sig mot samhällets infrastruktur och hotar hälsa eller säkerhet,

4) flygpassagerare, om de inte lämnar flygplatsen,

5) tullmyndigheter vid gränsen mellan Finland och Norge när de utför nödvändiga tjänsteupdrag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. gäller skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant i Finland inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

~~16 d §~~

~~*Covid-19-test efter ankomst till landet*~~

~~Om en person född 2005 eller tidigare som har anlänt till Finland inte har ett sådant intyg över vaccinationsserie eller genomgången covid-19 som avses i 16 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten och inte har fått ett positivt testresultat av ett covid-19-test enligt 16 b §, ska personen delta i ett covid-19-test tidigast 72 timmar och senast 120 timmar efter ankomsten till landet. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.~~

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

~~Personer som avses i 16 e § behöver dock inte delta i det test som avses i 1 mom.~~

16 d §

Upplysningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning samt svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och förfaranden.

16 e §

Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur

Bestämmelserna i 16 a—16 d § tillämpas inte på samer när de utövar sin näring och kultur inom samernas hembygdsområde.

16 f §

Tillförlitligt intyg som gäller covid-19

Ett intyg över covid-19-vaccinationer ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den vaccinerade personens namn och födelsedatum, om vilket vaccin som getts och om ort och datum för utfärdandet samt är försett med underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande av den som utfört vaccinationen. Med vaccinationsserie avses det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet. En vaccinationsserie ska godkännas, om den har genomförts med ett vaccinpreparat för vilket Europeiska kommissionen har beviljat försäljningstillstånd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighetförordning eller som Världshälsoorganisationen har tagit upp på sin lista för användning i nödfall.

Ett intyg över negativt testresultat för covid-19-smitta ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagningstidpunkt och om det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget.

Ett intyg över genomgången covid-19 ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om personens namn och födelsedatum, när personen insjuknade samt ort och datum för utfärdande, och är försett med läkarens underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande.

Ett intyg som avses i 1—3 mom. eller en bestyrkt översättning av ett sådant intyg ska vara avfattade på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska.

Bestämmelser om det digitala covidintyget för Europeiska unionen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av in-

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

teroperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin.

Den som är anställd hos den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen eller som sköter dess uppgifter har rätt att ta del av innehållet i det intyg som personen visar upp, att behandla de i 1—4 mom. avsedda personuppgifter som personen lämnar och att i det register över fall av sjukdomen som avses i 39 § föra in en anteckning om medförande av ett i 16 a § 1 mom. avsett intyg, om behandlingen är nödvändig för utförande av de uppgifter som anges i 16 a—16 d §.

58 i §

Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

~~EU:s digitala covidintyg ska vid nationell tillämpning visa att personen har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare.~~

~~Om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre visar upp ett intyg enligt 1 mom. för att få inträde till en offentlig tillställning eller ett utrymme, tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten. Om det kommunala organ som ansvarar för smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.~~

~~Uppvisande av ett intyg som avses i 1 mom. får på det sätt som avses i 2 mom. krävas för tillträde till följande utrymmen:-~~

- ~~1) utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar,~~
- ~~2) förplägnadsrörelser,~~
- ~~3) gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion,~~
- ~~4) allmänna bastur samt bassängutrymmen i simhallar, utomhusbad och badinrättningar samt omklädningsrum i omedelbar anslutning eller närhet till dem,~~
- ~~5) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,~~
- ~~6) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparker utrymmen inomhus,~~
- ~~7) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,~~
- ~~8) muséer, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.~~

~~I den plan som avses i 58 h § i ska verksamhetsutövaren ange att verksamhetsutövaren kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett sådant intyg som avses i 1 mom.~~

~~Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om den tidsperiod, under vilken skyldigheter och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut enligt 58 och 58 d § och om vilka det~~

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

~~föreskrivs i förordningar med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. trots vad som föreskrivs i 3 mom. gäller berörda offentliga tillställningar, utrymmen och verksamheter oberoende av om verksamhetsutövaren kräver att ett sådant intyg som avses i 1 mom. visas upp. En förutsättning för utfärdande av förordning är att det till följd av en överraskande och betydande försvagning av covid-19-vaccinationsprogrammets effekt är uppenbart att enbart skyldigheten att visa upp intyg enligt 1 mom. inte tillräckligt förhindrar spridning av sjukdomen covid-19, och att det är nödvändigt för att antingen riksomfattande eller inom ett visst område förhindra spridning av sjukdomen samt en allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården som äventyrar befolkningens hälsa. Institutet för hälsa och välfärd ska utan dröjsmål underrätta statsrådet om det anser att en sådan situation eller en grundad risk för den föreligger. Statsrådets förordning får vara i kraft högst en månad i taget. Statsrådet ska noggrant följa med förordningens aktualitet och upphäva förordningen omedelbart, om förutsättningarna enligt denna paragraf inte längre uppfylls.~~

~~58 j §~~

~~*Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg.*~~

~~Sådana verksamhetsutövare vilkas verksamhet omfattas av en restriktion eller ett föreläggande enligt en förordning som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller ett myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d §, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem som med stöd av denna lag har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg har rätt att kontrollera att intyget är i kraft. För behandling av personuppgifter som antecknats i intyget krävs dessutom att kunden eller deltagaren i verksamheten informeras. Personuppgifter får endast behandlas för att kontrollera intygets giltighet och för att kontrollera om förutsättningarna för tillträde till utrymmet uppfylls. Intyget ska granskas så att verksamhetsutövaren använder ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, som gör att verksamhetsutövaren endast kan se personens namn och om intyget är giltigt. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att granska intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, får intygets giltighet granskas utan ett elektroniskt läsprogram.~~

~~Verksamhetsutövare, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg, har också rätt att kontrollera identiteten hos kunder och deltagare i verksamheten.~~

~~Med stöd av denna lag får uppgifter i intyget inte registreras, lagras eller behandlas i något annat syfte.~~

~~58 k §~~

~~*Anordnande av covidtest för att erhålla covidintyg*~~

~~För barn i åldern 16 och 17 år som bor i kommunen och som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 f § 1 mom., och för personer som av medicinska skäl inte kan ta ett covid-19-vaccin, ska kommunen avgiftsfritt ordna den covid-19-testning som behövs för att få det covidintyg som avses i 58 i § 1 mom.~~

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

~~59 a §~~

~~Tillsyn~~

~~Regionförvaltningsverket och kommunen övervakar inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 e § 1 och 2 mom., 58 d och 58 g §, 58 h § 1 mom. och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.~~

~~59 e §~~

~~Förelägganden och tvångsmedel~~

~~Regionförvaltningsverket och kommunen kan meddela ett föreläggande om avhjälpande av brister eller missförhållanden som observerats i iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58, 58 d eller 58 g § eller en skyldighet enligt 58 i §. Detsamma gäller Transport- och kommunikationsverket och kommunen i fråga om iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58 f §. Regionförvaltningsverket och kommunen kan dessutom när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 1 mom. och Transport- och kommunikationsverket när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 2 mom. meddela ett föreläggande om att de brister eller missförhållanden som observerats i fullgörandet ska avhjälpas. För tillsynen enligt denna lag kan regionförvaltningsverket och kommunen trots sekretessbestämmelserna ålägga verksamhetsutövaren att kontrollera kundens och en i verksamheten deltagande persons identitet och giltighetstiden för EU:s det digitala covidintyg, om det vid granskningen uppstår misstanke om att kundernas och deltagarnas digitala covidintyg inte har granskats och de angivna skyldigheterna och begränsningarna inte iakttagits.~~

~~59 e §~~

~~Rätt att få information~~

~~Regionförvaltningsverket, de kommunala myndigheter som deltar i tillsynen enligt denna lag, Transport- och kommunikationsverket samt polisen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för tillsynen enligt 59 a 59 d § av den som är föremål för en skyldighet enligt 58 e, 58 e § eller 58 i § samt av den som med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § är föremål för ett beslut. Upplysningarna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.~~

79 §

Statens deltagande i särskilda kostnader

~~Staten svarar för de kostnader 16 a, 16 b, 16 d och 16 d § medför för kommuner och samkommuner.~~

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 1 /saf

87 a §

Underlåtenhet att delta i covid-19-test

En myndig person som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet försummar den skyldighet att delta i covid-19-test som avses i 16 b § 1 mom. ~~eller 16 d § 1 mom.~~ ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *underlåtenhet att delta i covid-19-test* dömas till böter.

89 §

Handräckning

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet och Tullen rätt att för utförande av handräckningsuppdrag

1) stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 12 § i tullagen (304/2016),

2) behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) samt i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

89 a §

Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19

Utöver det som föreskrivs i 89 § har polisen för utförande av ett handräckningsuppdrag rätt att

1) ge handräckning för att säkerställa att det förbud att lämna platsen som avses i 16 a § 4 mom. och 16 b § 2 mom. iakttas,

2) stoppa fordon och dirigera trafiken för att säkerställa att de åtgärder som anges i 16 a och 16 b § kan utföras.

Gränsbevakningsväsendet och Tullen har rätt att ge handräckning för att säkerställa att förbudet att lämna platsen enligt 16 a § 4 mom. och 16 b § 2 mom. iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 . 16 a—16 f, 58 i—58 k §, 79 § 3 mom. samt 87 och 89 a § är i kraft till den 31 december 2021.

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Vastalause 1 /ps

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål bereder behövlig lagstiftning och vidtar andra behövliga åtgärder för att uppgifter om vaccinationer eller genomgången covid-19 ska registreras i Kanta-tjänsten på basis av ett EU-covidintyg som utfärdats av en annan EU-medlemsstat.*
- 2. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur de rederier och flygbolag som trafikerar Finland ska kunna åläggas att, för att resenären ska få tillträde till fartyget eller flygplanet, kontrollera de EU-covidintyg eller intyg över negativt testresultat som krävs för inresa, för att därigenom minimera antalet ovaccinerade och otestade personer som anländer till gränsen och även antalet tester som görs på skattebetalarnas bekostnad, eller alternativt av personer som anländer till landet utan det intyg som avses i 16 a §, ta ut en avgift som motsvarar kostnaderna för att ordna det test som avses i 16 b §.*
- 3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hur priset på de covidtest som konsumenterna i Finland tar på egen bekostnad kan sänkas till samma nivå som i de övriga EU-medlemsstaterna.*
- 4. Riksdagen förutsätter att regeringen med stöd av expertisen vid Institutet för hälsa och välfärd utreder kostnads-nyttoförhållandet för ett andra test, och om det konstateras att nyttan inte motsvarar kostnaderna, utan dröjsmål vidtar åtgärder för att upphäva 16 d §.*
- 5. Riksdagen förutsätter att lagens konsekvenser för förverkligandet av medborgarnas jämlikhet bevakas noggrant.*

Helsingfors 12.10.2021

Arja Juvonen saf
Kaisa Juuso saf
Minna Reijonen saf

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

RESERVATION 2

Motivering

Bestämmelserna om ett covidintyg

Vi föreslog att ett covidintyg skulle införas redan våren 2021 för att möjliggöra ett snabbare öppnande av samhället, men regeringen tog då inte tag i beredningen av ärendet. Det är viktigt att man i Finland nu äntligen inför ett covidintyg, om man annars skulle vara tvungen att begränsa verksamheten. Med hjälp av intyget är det möjligt att under restriktionernas giltighetstid hålla igång samhällets olika funktioner. Möjliggörandet av olika evenemang och tjänster som hänför sig till konst, kultur och idrott samt annan hobby- och fritidsverksamhet har en väsentlig betydelse för befolkningens hälsa och välfärd.

Restauranger samt företagare och arbetstagare inom idrottssektorn och evenemangsbranschen har inte längre råd att begränsa företagsverksamheten, och också epidemiläget har förändrats väsentligt. Det är motiverat att förlänga giltighetstiden för covidintyget till utgången av 2022. I propositionen har dock de skyldigheter som gäller coronasäkerheten vid de yttre gränserna och det nationella covidintyget tagits in i samma lag, och lagens giltighetstid har fastställts till den 31 december 2021. Det hade varit motiverat att förlänga lagens giltighetstid till den 31 december 2022 i fråga om det nationella covidintyget.

Man bör också i fortsättningen noga följa sjukdomsläget och lita på myndigheternas bedömningar. Om epidemisituationen kräver det och restriktioner är nödvändiga, bör möjligheten till riktade restriktioner kvarstå i urvalet av metoder. Införandet av covidintyg erbjuder en riskhanteringsmetod som är alternativ till restriktioner men som möjliggör omfattande verksamhet, om det i framtiden visar sig vara nödvändigt med restriktioner.

Samlingspartiet betonar barnens rätt till lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Kravet på ett covidintyg för barn över 12 år kan medföra betydande faktiska hinder för barns hobbyverksamhet och rekreation och äventyra jämlikheten. Många 12-åringar har ännu inte ens nödvändigtvis en smidig möjlighet att identifiera sig elektroniskt på det sätt som ett covidintyg förutsätter. Samlingspartiet anser det motiverat att höja åldersgränsen för covidintyg så att den överensstämmer med den åldersgräns på 16 år som tillämpas vid de yttre gränserna.

Personer som reser till Finland från länder utanför EU

Regeringens proposition gör det inte möjligt för personer som kommer från länder utanför EU att delta i evenemang som covidintyget ger rätt att få tillträde till, om EU inte har avtalat om kompatibilitet för digitala covid-19-intyg med landet i fråga. Om en person på ett hälsosäkert sätt får komma in i landet med intyg enligt lagen om smittsamma sjukdomar, torde det inte med avseende på bekämpningen av epidemin finnas något hinder för att han eller hon får besöka sådana evenemang och utrymmen som covidintyget ger tillträde till.

Betänkande ShUB 25/2021 rd Reservation 2 /saml

Samlingspartiet anser det vara nödvändigt att också sådana personer från länder utanför EU som vid inresan visat upp ett hälsointyg som kontrolleras vid inresan ska få tillträde till motsvarande evenemang och utrymmen på lika villkor.

Krav på ett andra test

Sakkunniga som social- och hälsovårdsutskottet hörde lyfte fram att ett andra test, som enligt 16 d § i vissa situationer krävs 72—120 timmar efter inresan till Finland, inte längre behövs i det nuvarande epidemiologiska läget. Det motiverades bland annat med att effekten av inresetestet, som beskrivs i motiveringen till propositionen, avser ett läge när befolkningen ännu inte har ett omfattande immunologiskt skydd mot covid-19. Motiveringen är således föråldrad när vaccinations-
täckningen bland befolkningen har ökat.

Grundlagsutskottet uppmanade social- och hälsovårdsutskottet att ännu omsorgsfullt pröva om den föreslagna regleringen behövs. Också ekonomiutskottet kommenterar frågan om ett andra test och anser att det bör beaktas att kravet på ett andra test vid inresa kan inverka negativt på Finlands attraktionskraft som turistland och därigenom på näringsidkarnas verksamhetsförutsättningar inom turismen.

Bestämmelserna om det andra testet är enligt sakkunnigyttrandena i praktiken rätt ineffektiva och kan således enligt utskottets åsikt inte anses vara nödvändiga eller proportionerliga i förhållande till de resurser som krävs. Det är i praktiken omöjligt att övervaka att kravet på ett andra test uppfylls. Det är beklagligt att regeringspartierna inte trots sakkunnigyttrandena ansåg att det var motiverat att slopa det andra testet.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

att riksdagen godkänner fem uttalanden.

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 59 a § 1 mom., 59 c § 2 mom., 59 e § och 89 § 2 mom., av dem 59 a § 1 mom., 59 c § 2 mom. och 59 e § sådana de lyder i lag 447/2021 och 89 § 2 mom. sådant det lyder i 224/2021, samt

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

fogas temporärt till lagen nya 16 a—16 f §, 58 i—58 k §, till 79 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 87 a och 89 a § som följer:

16 a §

Covid-19-intyg vid ankomst till Finland

En utlänning som är född 2005 eller tidigare och som inte är varaktigt bosatt i Finland ska, i syfte att förhindra spridning av covid-19, vid ankomsten till Finland medföra ett i 16 g § avsett tillförlitligt intyg

1) över att han eller hon har fått en godtagbar covid-19-vaccinationsserie minst sju dygn före ankomsten till Finland,

2) över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland, eller

3) över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en finsk medborgare eller en utlänning som är varaktigt bosatt i Finland medför ett intyg över en godtagbar covid-19-vaccinationsserie som getts minst sju dygn före ankomsten till Finland, **över negativt resultat från ett covid-19-test som utförts senast 72 timmar före ankomsten till Finland** eller över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare behöver personen inte delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 b §. ~~Om personen medför ett intyg över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland måste personen delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 d §.~~

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den kommun eller samkommun som ansvarar för folkhälsoarbetet enligt 5 § i folkhälsolagen och inom vars område man anländer till landet, ansvarar i den omfattning som myndigheten bedömer som ändamålsenlig med hänsyn till tillgängliga resurser i syfte att bekämpa covid-19-epidemin för kontrollen av de intyg som avses i 1 mom. ~~och i 16 b § 2 mom.~~ Myndigheten kan avtala om att uppgifter i anslutning till kontrollen av intyg överförs till någon annan än en myndighet, om det behövs för att trygga skötseln av kommunens eller samkommunens övriga lagstadgade uppgifter och för att säkerställa tillräckliga personella resurser för den överförda uppgiften.

Vid ankomst till Finland ska det intyg som avses i 1 mom. på begäran visas upp för en anställd hos den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller för en person som sköter denna myndighets uppgifter. Intyget kan också kontrolleras elektroniskt. En person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den nämnda kommunen eller samkommunen får i syfte att kontrollera intyget förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

Bestämmelser om nekande av inresa för utlänningar finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), bestämmelser om avvisning av utlänningar i utlänningslagen (301/2004) och bestämmelser om helhetsbedömning i 146 § 1 mom. i den lagen.

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

16 b §

Covid-19-test vid ankomst till Finland

Om en person som är född 2005 eller tidigare har anlänt till Finland utan att medföra ett sådant intyg som avses i 16 a § och passerar finska gränsen på ett sådant ställe där kommunen har ordnat covid-19-testning, ska personen delta i ett covid-19-test som ordnas där. Om personen passerar finska gränsen på ett sådant ställe där covid-19-testning inte har ordnats ska personen omedelbart och dock senast 24 timmar från ankomsten till Finland delta i ett covid-19-test. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

~~Skyldig att delta i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. är dock inte en person som vid ankomsten till Finland har med sig ett tillförlitligt intyg enligt 16 g § över en första dos covid-19-vaccin som getts minst 14 dygn före ankomsten till Finland.~~

För att säkerställa att en person deltar i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. får en person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i en i 16 a § 3 mom. avsedd kommun eller samkommun förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat för covid-19-testning. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

16 c §

Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test

Intyg enligt 16 a § 1 mom. eller covid-19-test enligt 16 b § krävs dock inte av

1) personer som hör till utländska makters beskickningar eller internationella mellanstatliga organisationer och som åtnjuter personlig immunitet, deras familjemedlemmar eller sådana innehavare av diplomatpass eller tjänstepass som ackrediterats i något annat land än Finland, när de reser genom Finland till sitt tjänsteställe eller hemland,

2) förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter,

3) personer för vilka grunden för inresa är att avvärja en plötslig fara som riktar sig mot samhällets infrastruktur och hotar hälsa eller säkerhet,

4) flygpassagerare, om de inte lämnar flygplatsen,

5) tullmyndigheter vid gränsen mellan Finland och Norge när de utför nödvändiga tjänsteupdrag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. gäller skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant i Finland inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

~~16 d §~~

~~*Covid-19 test efter ankomst till landet*~~

~~Om en person född 2005 eller tidigare som har anlänt till Finland inte har ett sådant intyg över vaccinationsserie eller genomgången covid-19 som avses i 16 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten och inte har fått ett positivt testresultat av ett covid-19 test enligt 16 b §, ska personen delta i ett covid-19 test tidigast 72 timmar och senast 120 timmar efter ankomsten till landet. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19 test som avses i denna paragraf. Personer som avses i 16 c § behöver dock inte delta i det test som avses i 1 mom.~~

16 d §

Upplysningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning samt svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och förfaranden.

16 e §

Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur

Bestämmelserna i 16 a—16 c § tillämpas inte på samer när de utövar sin näring och kultur inom samernas hembygdsområde.

16 f §

Tillförlitligt intyg som gäller covid-19

Ett intyg över covid-19-vaccinationer ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den vaccinerade personens namn och födelsedatum, om vilket vaccin som getts och om ort och datum för utfärdandet samt är försett med underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande av den som utfört vaccinationen. Med vaccinationsserie avses det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet. En vaccinationsserie ska godkännas, om den har genomförts med ett vaccinpreparat för vilket Europeiska kommissionen har beviljat försäljningstillstånd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighetförordning eller som Världshälsoorganisationen har tagit upp på sin lista för användning i nödfall.

Ett intyg över negativt testresultat för covid-19-smitta ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagningstidpunkt och om det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget. **Bestämmelser om något annat godtagbart vaccin får utfär-**

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

das genom förordning av statsrådet. Institutet för hälsa och välfärd ska ge ett separat utlåtande för förordningen av statsrådet.

Ett intyg över genomgången covid-19 ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om personens namn och födelsedatum, när personen insjuknade samt ort och datum för utfärdande, och är försett med läkarens underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande.

Ett intyg som avses i 1–3 mom. eller en bestyrkt översättning av ett sådant intyg ska vara avfattade på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska.

Bestämmelser om det digitala covidintyget för Europeiska unionen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin.

Den som är anställd hos den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen eller som sköter dess uppgifter har rätt att ta del av innehållet i det intyg som personen visar upp, att behandla de i 1–4 mom. avsedda personuppgifter som personen lämnar och att i det register över fall av sjukdomen som avses i 39 § föra in en anteckning om medförande av ett i 16 a § 1 mom. avsett intyg, om behandlingen är nödvändig för utförande av de uppgifter som anges i 16 a—16 d §.

58 i §

Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

EU:s digitala covidintyg ska vid nationell tillämpning visa att personen har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 f § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre visar upp ett intyg enligt 1 mom. för att få inträde till en offentlig tillställning eller ett utrymme, tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten. Om det kommunala organ som ansvarar för smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.

Uppvisande av ett intyg som avses i 1 mom. får på det sätt som avses i 2 mom. krävas för tillträde till följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar,
- 2) förplägnadsrörelser,
- 3) gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion,

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

4) allmänna bastur samt bassängutrymmen i simhallar, utomhusbad och badinrättningar samt omklädningsrum i omedelbar anslutning eller närhet till dem,

5) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,

6) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparker utrymmen inomhus,

7) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

8) muséer, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.

I den plan som avses i 58 h § i ska verksamhetsutövaren ange att verksamhetsutövaren kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett sådant intyg som avses i 1 mom.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om den tidsperiod, under vilken skyldigheter och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut enligt 58 och 58 d § och om vilka det föreskrivs i förordningar med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. trots vad som föreskrivs i 3 mom. gäller berörda offentliga tillställningar, utrymmen och verksamheter oberoende av om verksamhetsutövaren kräver att ett sådant intyg som avses i 1 mom. visas upp. En förutsättning för utfärdande av förordning är att det till följd av en överraskande och betydande försvagning av covid-19-vaccinationsprogrammets effekt är uppenbart att enbart skyldigheten att visa upp intyg enligt 1 mom. inte tillräckligt förhindrar spridning av sjukdomen covid-19, och att det är nödvändigt för att antingen riksomfattande eller inom ett visst område förhindra spridning av sjukdomen samt en allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården som äventyrar befolkningens hälsa. Institutet för hälsa och välfärd ska utan dröjsmål underrätta statsrådet om det anser att en sådan situation eller en grundad risk för den föreligger. Statsrådets förordning får vara i kraft högst en månad i taget. Statsrådet ska noggrant följa med förordningens aktualitet och upphäva förordningen omedelbart, om förutsättningarna enligt denna paragraf inte längre uppfylls. Vid sidan av EU:s digitala covidintyg godkänns också ett tillförlitligt uppvisande av en full vaccinationsserie för respektive land på samma sätt som vid ankomsten till Finland.

58 j §

Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg

Sådana verksamhetsutövare vilkas verksamhet omfattas av en restriktion eller ett föreläggande enligt en förordning som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller ett myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d §, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem som med stöd av denna lag har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg har rätt att kontrollera att intyget är i kraft. För behandling av personuppgifter som antecknats i intyget krävs dessutom att kunden eller deltagaren i verksamheten informeras. Personuppgifter får endast behandlas för att kontrollera intygets giltighet och för att kontrollera om förutsättningarna för tillträde till utrymmet uppfylls. Intyget ska granskas så att verksamhetsutövaren använder ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, som gör att verksamhetsutövaren endast kan se personens namn och om intyget är giltigt. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att granska intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, får intygets giltighet granskas utan ett elektroniskt läsprogram.

Verksamhetsutövare, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg, har också rätt att kontrollera identiteten hos kunder och deltagare i verksamheten.

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

Med stöd av denna lag får uppgifter i intyget inte registreras, lagras eller behandlas i något annat syfte.

58 k §

Anordnande av covidtest för att erhålla covidintyg

För barn i åldern 16 och 17 år som bor i kommunen och som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 f § 1 mom., och för personer som av medicinska skäl inte kan ta ett covid-19-vaccin, ska kommunen avgiftsfritt ordna den covid-19-testning som behövs för att få det covidintyg som avses i 58 i § 1 mom.

59 a §

Tillsyn

Regionförvaltningsverket och kommunen övervakar inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 mom., 58 d och 58 g §, 58 h § 1 mom. och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

59 c §

Förelägganden och tvångsmedel

Regionförvaltningsverket och kommunen kan meddela ett föreläggande om avhjälpande av brister eller missförhållanden som observerats i iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58, 58 d eller 58 g § eller en skyldighet enligt 58 i §. Detsamma gäller Transport- och kommunikationsverket och kommunen i fråga om iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58 f §. Regionförvaltningsverket och kommunen kan dessutom när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 1 mom. och Transport- och kommunikationsverket när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 2 mom. meddela ett föreläggande om att de brister eller missförhållanden som observerats i fullgörandet ska avhjälpas. För tillsynen enligt denna lag kan regionförvaltningsverket och kommunen trots sekretessbestämmelserna ålägga verksamhetsutövaren att kontrollera kundens och en i verksamheten deltagande persons identitet och giltighetstiden för EU:s det digitala covidintyg, om det vid granskningen uppstår misstanke om att kundernas och deltagarnas digitala covidintyg inte har granskats och de angivna skyldigheterna och begränsningarna inte iakttagits.

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

59 e §

Rätt att få information

Regionförvaltningsverket, de kommunala myndigheter som deltar i tillsynen enligt denna lag, Transport- och kommunikationsverket samt polisen har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för tillsynen enligt 59 a 59 d § av den som är föremål för en skyldighet enligt 58 c, 58 e § eller 58 i § samt av den som med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § är föremål för ett beslut. Upplysningarna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

79 §

Statens deltagande i särskilda kostnader

Staten svarar för de kostnader 16 a, 16 b, ~~16 d~~ och 16 d § medför för kommuner och samkommuner.

87 a §

Underlåtenhet att delta i covid-19-test

En myndig person som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet försummar den skyldighet att delta i covid-19-test som avses i 16 b § 1 mom. ~~eller 16 d § 1 mom.~~ ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *underlåtenhet att delta i covid-19-test* dömas till böter.

89 §

Handräckning

Utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag har Gränsbevakningsväsendet och Tullen rätt att för utförande av handräckningsuppdrag

1) stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 12 § i tullagen (304/2016),

2) behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) samt i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019).

Betänkande ShUB 25/2021 rd
Reservation 2 /saml

89 a §

Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19

Utöver det som föreskrivs i 89 § har polisen för utförande av ett handräckningsuppdrag rätt att

- 1) ge handräckning för att säkerställa att det förbud att lämna platsen som avses i 16 a § 4 mom. och 16 b § 2 mom. iakttas,

- 2) stoppa fordon och dirigera trafiken för att säkerställa att de åtgärder som anges i 16 a och 16 b § kan utföras.

Gränsbevakningsväsendet och Tullen har rätt att ge handräckning för att säkerställa att förbudet att lämna platsen enligt 16 a § 4 mom. och 16 b § 2 mom. iakttas.

Denna lag träder i kraft den 20 . 16 a—16 f, 58 i—58 k §, 79 § 3 mom. samt 87 och 89 a § är i kraft till den 31 december 2021.

Reservationens förslag till uttalanden

1. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition om att vid sidan av uppvisandet av EU:s digitala covidintyg godkänns också uppvisandet av en full vaccinationsserie för respektive land, på motsvarande sätt som vid ankomsten till Finland.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition som gör det möjligt att på ett enkelt sätt koppla en vaccinationsserie, ett testresultat eller ett intyg över genomgången sjukdom till EU:s digitala covidintyg eller till någon annan tillförlitlig och läsbar form.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition som gör det möjligt för dem som insjuknat i covid-19 och därefter fått en vaccinationsdos att få ett covidintyg.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition om att det genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om något annat godtagbart vaccin för ett covidintyg.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder en proposition om att regeringen bereder ändringar i arbetstidslagstiftningen som gör det möjligt för arbetsgivaren att kräva covidintyg också av arbetstagarna.

Helsingfors 12.10.2021

Mia Laiho saml

Pia Kauma saml

Terhi Koulumies saml